

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-1-66 (Özelleştirme Nihai Bildirim)
Karar Sayısı : 04-20/196-37
Karar Tarihi : 18.3.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖR : İ. Atalay YOLCU

C. BİLDİRİMDE BULUNAN : - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D.TARAFLAR : - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Hüseyin Rahmi Sok. No:12 Çankaya/Ankara

-Ce-Ka İnşaat Makina Madencilik Petrolcülük Turizm
Nakliyat San. ve Tic. A.Ş.,
Mahir İz Caddesi No:52 Altunizade/İstanbul

-Erkan İnşaat Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.,
Tekin Sokak Çınar Apt. No:27/1 Acıbadem
Kadıköy/İstanbul

-Güneş Turizm Seyahat San. ve Tic. A.Ş.
Çayhane Sokak No:1 34020 Topkapı/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Eti Bakır A.Ş.'deki ÖİB hisselerinin "blok satış", Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.'ye ait Samsun İşletmesinin ise "varlık satışı" yoluyla "birlikte" özelleştirilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: ÖİB'nin Kurum kayıtlarına 15.12.2003 tarih ve 6106 sayı ile intikal eden önbildiriminde; Eti Bakır A.Ş. (Eti Bakır) ve Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. (KBİ) Samsun İşletmesi'nin birlikte teklif alınmak suretiyle özelleştirilmesi işlemine ilişkin olarak, 1998 sayılı "Özelleştirmeler Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" in 4. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun görüşü talep edilmiştir. Bunun üzerine hazırlanan Mesleki Daire görüşü;

-Eti Bakır ve KBİ'nin birlikte teklif almak suretiyle özelleştirilmesi konusunun Kurumumuz gündemine ilk olarak ÖİB'nin 13.06.2001 tarihli önbildirimi ile

girdiği; bu kapsamda hazırlanan Mesleki Daire Görüşü'nde, ihale aşamasında yapılacak değerlendirme hakkı saklı kalmak üzere herhangi bir ön koşula gerek olmadığı belirtilmiştir, ÖİB ile de mutabık kalınan bu hususta, Kurul görüşünün de aynı yönde olduğu; ancak çeşitli nedenlerle söz konusu özelleştirme işlemlerinin gerçekleştirilemediği,

-2003 yılı itibarıyla, anılan işlem için bazı değişikliklere gidilerek yeniden ihaleye çıkılmasının gündeme geldiği, bu çerçevede Eti Bakır'ın blok hisse satışı, KBI'nin ise sadece Samsun İşletmesi'nin varlık satışı yöntemiyle birlikte teklif alınması suretiyle özelleştirilmesine ilişkin olarak yeniden başvurulduğu; KBI'nin tamamının değil de, sadece Samsun İşletmesi'nin satışa çıkarılması nedeniyle, rekabet açısından öncekinden daha olumsuz bir durum olmayacağı düşüncesiyle, Mesleki Daire Görüşü'nde ve sonrasında Kurul Görüşü'nde herhangi bir değişikliğe gidilmediği ve keyfiyetin ÖİB'ye bildirildiği; söz konusu şirket ve işletme için 14.7.2003 tarihinde ihaleye çıktığı, ancak sadece bir tek teklif alınması nedeniyle ihalenin iptal edildiği,

-Nihai satış öncesinde yapılan en son ön bildirim aşamasında da Eti Bakır ve KBI Samsun İşletmesi'nin birlikte satışı hususunda; konuyla ilgili yapılan ilk başvurudan bu yana, gerek ilgili teşebbüslerin yapısında gerekse ilgili pazarda rekabetçi ortamı olumsuz yönde etkileyecek herhangi bir gelişme yaşanmadığından, 25.6.2001 tarih ve 60 sayılı mesleki daire görüşünde değişikliğe gidilmesinin gerekmediği; Bakır ve Çinko konsantresi üretimiyle işgal eden Çayeli Bakır İşletmeleri (ÇBI)'nin sermayesindeki %45 oranındaki kamu payının özelleştirilmesiyle ilgili olarak da, bakır ve çinkonun oldukça bol bulunan metallere olması, fiyatlarının uluslararası borsalarda belirleniyor olması ve serbestçe dış ticarete konu olmaları nedenleriyle, ihale aşamasında yapılacak değerlendirme hakkı saklı kalmak üzere herhangi bir ön koşul getirilmesine gerek olmadığı

şeklinde oluşturulmuş; 29.12.2003 tarih ve 3468 sayılı yazı ile ÖİB'na gönderilmiştir.

ÖİB tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 5.1.2004 tarih ve 61 sayı ile giren cevabi yazıda ise mesleki daire görüşüne aynen iştirak edildiği ifade edilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 15.1.2004 tarih ve 04-03 sayılı toplantısında; Eti Bakır'ın blok satış, KBI'ye bağlı Samsun İşletmesi'nin ise varlık satışı yöntemiyle özelleştirilmesi işlemlerinde, Kurul'un ihale aşamasında yapacağı değerlendirme hakkı saklı kalmak kaydıyla 4054 sayılı Kanun bakımından herhangi bir ön koşul getirilmesine gerek olmadığı şeklinde oluşturulan Kurul görüşü, 16.1.2004 tarih ve 180 sayı ile ÖİB'ye bildirilmiştir.

Nihai izin talebi aşamasında, Eti Bakır ve KBI Samsun tesislerinin nihai devri için izin talep edilmektedir. ÇBI'ye ilişkin olarak herhangi bir talep mevcut olmadığından, bu konuda bir değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir. Dolayısıyla, ÇBI nedeniyle daha önceki değerlendirmelerde yer verilen "çinko" ürünü bu kararın kapsamı dışındadır.

Kurum kayıtlarına 27.2.2004 tarih ve 1002 sayı ile giren ÖİB'nin izin başvurusu üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 15.3.2004 tarih, 2003-1-66/ÖN-03-İAY sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 15.3.2004 tarih ve REK.0.05.00.00/37 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-20 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Eti Bakır'ın blok satış ve KBİ'ye ait Samsun İşletmesi'nin varlık satışı şeklinde birlikte özelleştirilmesi işleminin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi kapsamında her üç teklif sahibi bakımından herhangi bir sakınca yaratmadığı ve işleme izin verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Eti Bakır ve KBİ

Eti Bakır ve KBİ, genel anlamda "bakır" pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler olup, "bakır cevheri rezervlerinin metale eşdeğer kısmı" ile "konsantre bakır üretimi" bazında pazar payı hesaplamaları yapılmıştır. 2000 yılı verilerine göre; Eti Bakır ve KBİ'nin tek rakibi olan ÇBİ'nin hesaplanan pazar payları, sırasıyla %..... ve %..... olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, özelleştirilen işletmelerin toplam pazar payları, sırasıyla %39,8 ve %46,9'dur.

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde 2003 yılı verilerine göre revize edilmiş durum aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 1- 2003 Yılı Pazar Payları

	Bakır Rezervlerinin Metale Eşdeğer Kısmı (ton)	Pazar Payı	Konsantre Bakır Üretimi (ton)	Pazar payı
KBİ	133.056	% ...	29.387	% ...
Eti Bakır	180.000	% ...	84.500	% ...
ÇBİ	565.551	% ...	135.925	% ...

Tablodan görüldüğü üzere, özelleştirmeye konu işletmelerin toplam pazar paylarında, her iki hesaplama yöntemine göre de düşüş meydana gelmiştir. KBİ'ye ait Murgul rezervlerinin tükenme noktasına gelmesi bunun en önemli nedenidir.

Özelleştirmeye konu işletmelerin 2002 yılına ilişkin ciro rakamları; Eti Bakır'ın TL, KBİ'nin ise TL'dir.

İhalede en yüksek 3 teklifi veren teşebbüslere ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmiştir.

H.1.2. Ce–Ka İnşaat Makina Madencilik Petrolcülük Turizm Nakliyat San. ve Tic. A.Ş. (Ce-Ka)

Dosya mevcudu bilgilere göre Ce-Ka, Cengiz Şirketler Grubu'na dahil olup, temel olarak inşaat taahhüdü alanında faaliyet göstermektedir. Yurt içi ve dışında her türlü inşaat ve onarım işleri, ihale, proje hazırlama, alt yapı ve toplu konut inşaatları, turistik tesisler inşaatı ve işletmesi; iş makineleri ve teçizatlarının ithalat ve ihracatı; inşaat malzemesi alım satımı; taş ocağı, kum çakıl ocakları vb. yeraltı zenginliklerinin istihsal ve istihracının yanısıra madencilik işleme tesisi kurulması ile petrol ürünleri ithalatı ve depolaması gibi konular şirketin faaliyet alanına girmektedir. Devam eden işleri arasında bakır madenine ilişkin herhangi bir faaliyet bulunmamaktadır. Ortaklık yapısı şu şekildedir;

Tablo 2- Ce-Ka Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Payları
Mehmet Cengiz	%50
Ahmet Cengiz	%12,5
Ekrem Cengiz	%12,5
Şeref Cengiz	%12,5
Asım Cengiz	%12,5

Yönetim Kurulu, Asım Cengiz dışındaki 4 ortakdan oluşmaktadır. Şirketin ödenmiş sermayesi 5 trilyon TL, 2003 yılı cirosu milyar TL'dir.

H.1.3. Erkan İnşaat Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.(Erkan İnşaat)

Dosya mevcudu bilgilere göre; 1988 yılında kurulan Erkan İnşaat, Erkan şirketler grubuna dahil olup, müteahhlik alanında faaliyet göstermektedir. Yurt içinde ve dışında resmi ve özel kuruluş ve kişilere ait her türlü bayındırlık işleri, inşaat ve tesisat müteahhliği, her türlü yapı ve tesislere ait müşavirlik ve mühendislik hizmetleriyle, sınai tesislerin proje montaj ve inşaatlarını taahhüt etmek ve yapmak, teşebbüsün faaliyet alanına giren konulardır. Devam eden işleri arasında bakır madenine ilişkin herhangi bir faaliyet bulunmamaktadır. Ortaklık yapısı şu şekildedir:

Tablo 3- Erkan İnşaat Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Payları
Mehmet Emin Erkan	%25
Ahmet Erkan	%25
Mahmut Erkan	%25
Süleyman Erkan	%25

Yönetim Kurulu 4 ortakdan oluşmaktadır. Şirketin çıkarılmış sermayesi 50.000.000.000 TL, 2003 yılı cirosu TL'dir.

H.1.4. Güneş Turizm Seyahat San. ve Tic. A.Ş. (Güneş Turizm)

Dosya mevcudu bilgilere göre; 1988 yılında inşaat, turizm ve çeşitli hizmetlerde faaliyet göstermek üzere kurulmuş olan Güneş Turizm, Albayrak

Şirketler Grubu bünyesinde yer almaktadır. Tamamlanmış ve yürütülmekte olan projeleri konut, araç kiralama ve atık toplamaya ilişkin olan Şirket'in, bakır üretimine ilişkin herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Ortaklık yapısına aşağıda yer verilmektedir;

Tablo 3- Güneş Turizm Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Payları
Faruk Albayrak	% 14
Kazım Albayrak	% 18
Bayram Albayrak	% 18
Muzaffer Albayrak	% 18
Mustafa Albayrak	% 18
Mesut Albayrak	% 14

Şirketin 2003 yılı cirosu TL'dir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Devre konu teşebbüslerin faaliyet sahasını oluşturan bakır madeni üretimi; Eti Bakır, KBİ ve ÇBİ tarafından gerçekleştirilmektedir. Buna karşılık "bakır türevi ürünler" pazarında çok sayıda özel sektör kuruluşu faaliyette bulunmaktadır. ÖİB'ye gönderilen 8.9.1998 tarih ve 1955 sayılı görüş yazısında, bu alanda 86 firmanın faaliyette bulunduğu tespit edilmekte ve en büyük teşebbüs olan Sarkuysan Elektrolitik Bakır Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin pazar payı % 45 olarak belirtilmektedir. Dolayısıyla, rekabetçi bir yapının yer aldığı ve devre konu işletmelerin bu pazarda herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı dikkate alınarak, "bakır türevi ürünler" pazarına ilişkin daha ayrıntılı bir değerlendirme yapılmamıştır.

Çinko ise, dosya evreleri başlığında belirtilen nedenle değerlendirme dışı tutulmuştur. Bu durumda, yapılan değerlendirme yalnızca "bakır pazarı"na ilişkindir.

Tarafların toplam ciro ve pazar paylarının 1998/4 sayılı Tebliğ'de belirtilen eşikleri aşması nedeniyle anılan işlem izne tabidir.

Dosya mevcudu bilgilere göre, "birlikte satış" işleminin bu aşamada rekabeti kısıtlayıcı bir etki yaratmayacağı; KBİ'ye ait Murgul rezervlerinin tükenme noktasına gelmiş olmasının, devre konu işletmelerin toplam pazar paylarındaki düşüşü devam ettireceği, bu durumda "birlikte satış" işlemiyle ÇBİ karşısında güçlü bir şirketin yaratılması bakımından daha rekabetçi bir durumun sağlanacağı anlaşılmıştır. Kaldı ki, bakır pazarının dünya çapındaki görünümü, değerlendirmenin Türkiye ile sınırlı tutulmaması gerektiğine işaret etmektedir.

Dünya bakır cevheri ve konsantresi bakımından en büyük ihracatçı ülkeler Şili, Rusya ve Kanada'dır. En büyük ithalatçılar ise Japonya, ABD ve Güney Kore'dir. Türkiye'nin uluslararası bakır cevheri ve konsantresi pazarında önemli bir yeri bulunmamaktadır. Rezervler bakımından ise Türkiye, metal

içeriği olarak 321 milyon ton civarındaki Dünya toplam rezervinin %0,5'ine sahiptir.

Bakır cevheri ve konsantresi fiyatlarının tespitinde, bakır satış fiyatları baz alınmaktadır. Bakır satış fiyatları ise Londra Metal Borsası'nda (LME) ve New York Metal Borsası'nda günlük olarak belirlenmektedir. Bakır cevher ve konsantreleri için AB'nin Ortak Gümrük Tarifesi (GATT) tüm ülkeler için sıfırdır. Bu ürünler için herhangi bir taviz de (koruma, tercihli rejim) bulunmamaktadır.

Bakırın Dünya'da oldukça bol bulunan bir metal olması, ticaretinin serbest olması ve fiyatların uluslararası piyasalarda belirleniyor olması, Türkiye bakır cevheri ve konsantresi pazarındaki rekabetçi baskıları artırmaktadır.

Dosya mevcudu bilgilerinde teklif verenler bakımından inceleme yapıldığı ve teklif sahiplerinin bakır pazarında mevcut bir faaliyetinin olmaması nedeniyle konsantrasyon riski bulunmadığı anlaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Eti Bakır A.Ş.'nin "blok satış" ve Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.'ye ait Samsun İşletmesi'nin "varlık satışı" yoluyla birlikte özelleştirilmesi amacıyla açılan ihale sonrasında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Rekabet Kurumu'na bildirilen;

- Ce-Ka İnşaat Makina Madencilik Petrolcülük Turizm Nakliyat San. ve Tic. A.Ş.,
- Erkan İnşaat Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Güneş Turizm Seyahat San. ve Tic. A.Ş.

unvanlı teşebbüslerden herhangi birinin Eti Bakır A.Ş. ve Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.'ye ait Samsun İşletmesi'ni devralmasında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ hükümleri çerçevesinde bir sakınca bulunmadığına, bildirim konu özelleştirme işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.